

הע"ז (תל-אביב-יפו) 1648-08 - מדינת ישראל - משרד התמ"ת נ' דור חקלאים בע"מ ואח'

הע"ז (תל-אביב-יפו) 1648-08 - מדינת ישראל - משרד התמ"ת נ' דור חקלאים בע"מ ואח' מחוזי

עבודה תל-אביב-יפו

הע"ז (תל-אביב-יפו) 1648-08

מדינת ישראל - משרד התמ"ת

ע"י ב"כ עו"ד נמרוד גרינברג

נגד

1. דור חקלאים בע"מ

2. אורן קורטק

ע"י ב"כ עו"ד אלעד שרון

בית דין אזורי לעבודה בתל-אביב-יפו

[15.09.2013]

כב' השופט שמואל טננבוים, סגן נשיא

גזר דין

1. הנאשמת 1 (להלן - הנאשמת) הורשעה בעבירה של אי העמדת מגורים הולמים לשלושה מעובדיה הזרים - עבירה לפי סעיף 1ה' ו-2(ב)(4) לחוק עובדים זרים, התשנ"א - 1991. הנאשם 2 (להלן - הנאשם) בעליה של הנאשמת ומנהלה, הורשע בהפרת חובתו לפקח ולמנוע את ביצוע העבירה על-ידי הנאשמת, בניגוד להוראת סעיף 5 לחוק. המאשימה טענה לעניין העונש, כי מדובר בעבירה חמורה מסוג עוון שנעבר כנגד שלושה עובדים זרים אשר היו נתונים לחסדי הנאשמים. העבירה נוגעת לתנאים סוציאליים מינימאליים שלא ניתנו לעובדים הזרים, קרי מגורים הולמים. מדובר בעבירה שהינה כלכלית במשמעותה ולפיכך יש להחמיר במישור הכלכלי. כיום בהתאם לסימן א' לפרק ו' לחוק העונשין, על בית הדין לקבוע את מתחם הענישה ההולם, טרם ייגזר דינו של הנאשם הספציפי. במקרה הנדון לטענת המאשימה יש לקבוע כי הרף המינימאלי הראוי באשר לנאשמת הינו קנס כספי בגובה פי שניים מהקנס המנהלי שהוטל עליה, קרי 30,000 ₪, ואילו הרף המקסימאלי הראוי הינו 30% מהקנס המקסימאלי הקבוע בחוק קרי 105,120 ₪. באשר לנאשם העונש המקסימאלי הקבוע בחוק הינו מחצית מעונשה של הנאשמת, קרי 58,400 ₪ לכל עובד. בהתאם לכך יש לקבוע מתחם ענישה שהינו קנס בשיעור שבין 15,000 ₪ ל- 30,000 ₪ באשר לנאשם.

3. המאשימה מבקשת כי בעת גזירת הדין ישקלו לחומרא הגורמים הבאים: הנזק שיכול היה להיגרם מביצוע העבירה - בהתחשב בכך כי לא נמצא מטף לכיבוי אש והוראות בטיחות בשפתם של העובדים; העבירה נעברה תוך ניצול לרעה של כוחו ומעמדו של הנאשם כלפי העובדים; הנאשם לא עשה מאמצים של ממש לתיקון הליקויים. יחד עם זאת ולאור העובדה כי אין לחובת הנאשמים הרשעות קודמות ומאז האירוע לא נפתחו תיקים חדשים המאשימה, לא עותרת למיצוי הדין אלא מבקשת להשית עליהם קנס בשיעור ₪ 40,000 לנאשמת ו- ₪ 20,000 לנאשם.
- בנוסף, ביקשה המאשימה להורות כי הנאשמים יחתמו על התחייבות להימנע מביצוע עבירות לפי חוק עובדים זרים, כאשר אם יעברו עבירות כאמור, יחויבו מיידית וללא תנאי, בקנס המרבי הקבוע בחוק לעבירה בעת ביצועה.
4. לטענת הנאשמים, תחילתה של הפרשייה הייתה בהטלת שני קנסות מנהליים על הנאשמת: האחד קנס בסך ₪ 15,000 וקנס נוסף בסך ₪ 35,000 שניהם מיום 20.11.05. הנאשם עשה שימוש בזכותו וביקש להישפט ומאז קרו שני דברים חמורים: העבירה בגינה הוטל הקנס הגבוה בוטלה וכן שמו של הנאשם 2 הוסף לכתב האישום. אין לזקוף לחובת הנאשם את העובדה שהגיש בקשה להישפט ולכן יש לראות בנאשמים לשם גזירת הדין כיישות משפטית אחת.
- הנאשמים טוענים, כי העסיקו מספר רב של עובדים זרים והביקורת שבוצעה בוצעה גם היא לגבי מספר רב של עובדים ונבדקו זכויות רבות כגון: שכר מינימום, ניכוי שכר, הלנת שכר, קבלת תלושים. בסופו של דבר נמצאה עבירה אחת בנוגע לשלושה עובדים בלבד ולכן אין לאמר כי הנאשם ניצל לרעה את כוחו ומעמדו.
- גם לגבי העבירה בה הורשעו אין לומר שלא נמצאו מגורים הולמים שכן דובר במספר ליקויים מועט ובוודאי לא כאלה המסכנים חיים.
5. בשל העובדות הללו ובשל העובדה שחלף פרק זמן ניכר ממועד ביצוע העבירה, כך שנגרם נזק ראייתי משמעותי (העובדים לא נחקרו ולא הובאו לעדות טרם יציאתם את הארץ) וכן בהתחשב בכך שהנאשם הינו חקלאי ומלח הארץ, אזרח שומר חוק, ושאין לו עבר פלילי. מבקש ב"כ הנאשם להשית על הנאשמים קנס הנמוך מהקנס המנהלי שהוטל מלכתחילה בגובה ₪ 5,000.
- דיון והכרעה
6. בע"פ 18/06 פיכר טרניק נ' מדינת ישראל (מיום 20.2.07) נפסק, בין היתר, באשר לתנאי העסקה הולמים כי - "חוק עובדים זרים נחקק במטרה להסדיר את העסקתם של עובדים זרים בישראל, הן לענין ההרשאה לכניסתם לישראל והן לענין הבטחת תנאי עבודה הוגנים והולמים.
- בשנת תש"ס תוקן החוק ונקבעו בו הוראות מפורטות ומחייבות, בין השאר לענין תנאי העבודה המינימליים המחייבים כלפי עובד זר כגון - אישור רפואי, חוזה עבודה, ביטוח רפואי, מגורים הולמים ועוד".
- בית הדין מפנה לדברי ההסבר לתיקון החוק בהן פירוט, בין השאר, לענין חשיבות תנאי העבודה והמגורים של העובד הזר ומוסיף:

"אין ספק שמטרות החוק חשובות ונעלות. עובד זר אינו כלי עבודה זמין לעת מצוא. עובד זר הוא, בראש וראשונה, בן-אנוש הזכאי לזכויות בסיסיות כעובד וכאדם. העובד הזר, מעצם מעמדו זה, הוא חלש ופגיע. הוא אינו נהנה מזכויות בסיסיות של אזרח במדינה. הוא מנותק ממולדתו, מסביבתו וממסגרת משפחתו. הוא זר במקומותינו, במקרים רבים הוא נתון לחסדי המעסיק או הגורם את בואו ובתור שכזה הוא אובייקט קל לניצול ולקיפוח. הדרך הנכונה להבטיח את זכויותיו הבסיסיות של העובד הזר היא קביעת נורמות העסקה מחייבות בחקיקה ויצירת מערך של פיקוח ואכיפה על הוראות החוק. לכך נועדו הוראות חוק עובדים זרים ויש לברך על פעולות הביקורת והאכיפה הננקטות על ידי המדינה מכוח חוק זה".

7. אקדים ואציין כי החל מיום 10.7.12 נכנסו לתוקפם הוראות חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), שחוקקו במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, ושענין הבניית הענישה. על פי תיקון מספר 113 לחוק העונשין, מלאכת גזירת הדין תיעשה בשני שלבים. בשלב הראשון יש לקבוע מהו מתחם הענישה ההולם לעבירה, ורק לאחר מכן, בשלב השני, יש להכריע מהו העונש המתאים לנאשם, אשר ייגזר, על פי רוב, ממתחם הענישה ההולם. על פי התיקון לחוק, העיקרון המנחה בענישה הוא עיקרון ההלימה, היינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת המעשה ונסיבותיו לבין סוג ומידת העונש המוטל על המבצע. מלבד עיקרון זה, המבטא את עיקרון הגמול בענישה, קובע התיקון לחוק כי על בית המשפט הגוזר את הדין להשית ליבו גם לשיקולי ענישה נוספים, כגון הגנה על שלום הציבור; שיקומו של הנאשם; הרתעת היחיד והרבים וכן נסיבותיו האישיות של הנאשם.

8. שקלתי את כלל השיקולים הרלבנטיים לענישה בתיקים הנוגעים לעבירות על הוראות חוק עובדים זרים, כפי שהותוו בפסיקה. מדובר בעבירות המשקפות בעיה מוסרית, חברתית וכלכלית, שבגינן אין להטיל קנס סמלי או נמוך, אלא בהתקיים נימוקים מיוחדים. בנוסף, מדובר בעבירה במסגרת ניהול עסקו של הנאשם, נתון שאף הוא מחייב הקפדה יתירה ברמת הענישה.

כמו כן נוהל הליך הוכחות מלא בתיק.

מנגד יש לקחת בחשבון במקרה זה את חלוף הזמן הרב מאז ביצוע העבירה נשוא כתב האישום.

בשים לב לכל אלו, אני קובע באשר לנאשמת את מתחם הענישה הראוי במקרה זה על טווח שבין 30,000 ₪ ל-100,000 ₪ וזאת בהתייחס לכל העבירות בהן הורשעה הנאשמת. הקנס המקסימאלי בגין כל עבירה הינו בסך של 116,800 ₪.

באשר לנאשם מתחם הענישה ההולם הוא קנס בשיעור של בין 10,000 ₪ ל-30,000 ₪ וזאת בהתייחס לכל העבירות בהן הוא הורשע. הקנס המקסימאלי בגין כל עבירה הינו בסך של 58,400 ₪.

9. בבואי לגזור את דינם של הנאשמים, לקחתי בחשבון את השיקולים הבאים:
- השיקולים הבאים בחשבון לחומרא הם -
- העסקת עובדים זרים בתנאי מחייה ירודים וללא מגורים הולמים וראויים הינה תופעה אשר אסור שתתרחש במדינה נאורה, ויש לעשות כל שניתן על מנת למגרה. הליקויים שנמצאו במגורים אינם מבוטלים ואכן יש בהם אף חשש לסיכון חיי אדם. הנאשמים אף לא דאגו לתיקונם המלא. שיקול נוסף הוא כי מדובר ביותר מעובד זר אחד אשר הנאשמים לא דאגו להם למגורים ראויים על פי הוראות החוק, וכי העבירה נעברה במסגרת משלח ידה של הנאשמת.
- השיקולים הבאים לקולא הם -
- א. לנאשמים אין עבירות קודמות;
- ב. העבירה מושא כתב האישום נעברה בשנת 2005 וכתב האישום בגינה הוגש אך ביום 27.10.09 - דבר המפחית משמעותית את גורם ההרתעה;
- ג. מדובר בנאשם אשר העסיק עובדים רבים ובמסגרת בדיקת מגורי כל העובדים ומכלול זכויותיהם נמצא כי נעברה עבירה אחת בלבד היא העבירה של העמדת מגורים בלתי הולמים ולגבי שלושה מבין העובדים בלבד.
- ד. הנאשם פעל לתיקון הליקויים גם אם לא באופן מלא.
- ה. לפני ביצוע העבירה וממועד ביצוע העבירה מושא כתב האישום לא עברו הנאשמים עבירה על החוק.
10. נוכח כל האמור, בהתחשב בהנחייה לפיה על גובה הקנסות שבית הדין גוזר במקרים שכאלה לשקף את הצורך בהרתעה מפני ביצוע עבירות אלה ושכמותן ולמגר אותן מקרב החברה בישראל ולאור שורת השיקולים לקולא אותם פרש הסניגור, ולאחר שהתרשמתי באופן חיובי מהנאשם, הנני גוזר על הנאשמת קנס בשיעור 30,000 ₪ ועל הנאשם קנס בשיעור 10,000 ₪. הקנסות ישולמו ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 15.10.13.
11. כמו כן הנני מחייב את הנאשמים לחתום על כתב התחייבות להימנע מהעבירות בהן הורשעו וזאת למשך שלוש שנים מיום קבלת גזר דין זה. היה ותבוצע עבירה כאמור, יחויב כל אחד מן הנאשמים מיד בקנס המרבי הקבוע בחוק בעת ביצוע העבירה. על הנאשמים לפנות למזכירות בית הדין תוך 7 ימים מקבלת גזר הדין על מנת לחתום על ההתחייבות האמורה. לבקשת הצדדים ישלח גזר הדין לצדדים בדואר.
- ניתן היום, י"א תשרי תשע"ד, 15 ספטמבר 2013, בהעדר הצדדים.